

MAKTARLOYSI

- *Hjá okkum, sum stóðu uppi yvir hvalunum alt kvøldið, fall tíðin pinandi long, tí vit sóu, hvørjari stóðu hvalirnir vóru í. Tað stóð ikki í okkara makt at fáa hvalirnar til havs aftur, men tað tók alt ov langa tíð at taka avgerðina um at avliva teir, sigur Signar Olsen, grindaformaður í Hvalba*

ina gekk fyrimyndarliga væl, men tá ið grindin skuldi fáast út aftur, tóku trupulleikar seg upp.

- Grindin vildi bara ikki út aftur, hvussu vit so royndu. Vit høvdu fleiri mans sum vassaðu út í og sum royndu at venda teimum útfrá, og leiða teir úteftir, men har var onki at gera.

- Teir vendu inn aftur hvørja ferð.

- Vit høvdu eisini fleiri bátar, sum eisini settu á hvalirnar og sleipaðu teir nakað út á fjørðin. Men alt fyri eitt, teir vórðu loystir, fóru teir við sjógv á bak inn-

aftur.

- Ta einu ferðina setti hvalurin ferð á innaftur, beinanvegin endin slakaðist eitt sindur og dróg enntá bátin við sær inn aftur, sigur grindaformaðurin.

Signar Olsen sigur, at tað var fjarandi sjógvur og út á kvøldið vóru hvalirnir fjaraðir uppi, so at teir kundu ganga turrsköddir rundan um teir.

- Vit vóru púra maktarleysir tí vit kundu ikki gera meir, enn vit longu høvdu gjørt. Vit høvdu fleiri mans vassandi upp undir mitt og meiri enn tað, úti í tí kalda sjónum í fyra, fimm tímar

Sýslumaðurin rósar hvalbingum

Jaspur Vang, sýslumaður í Suðuroy, heldur, at hvalbingar eiga stórt rós uppi- borið fyri teirra leiklut í grindini, sum var miku- dagin.

- Teir vóru óførir, tí teir vóru bundnir av grindini frá klokkan 10 á morgini til klokkan fyra morgunin eftir, tá ið grindin var drip- in og sleipað út á bryggju- na.

Í nógvar av hesum tímunum gingu fleiri av teimum og vassaðu upp undir mitt í sjónum, sum er kaldur hesa árstíðina, í eini roynd at fáa grindina til havs aftur.

Talan var um eina litla grind, sum var funnin mikumorgunin og semja var um at lata Náttúru- gripasavninum hana til at merkja til vísindalig enda- mál.

- Arbeiðið at merkja hana gekst væl, men tað var vónleyst at reka hana

aftur til havs, tí hon leitaði alla tíðina at landi aftur, sigur sýslumaðurin.

- Og tá ið fjøran kom, lógu teir á turrum og tað endaði so við, at teir vórðu avlívast.

Men sýslumaðurin ásannar, at tað tók long tíð, til teir vórðu avlívast.

- Tað var øgiliga óheppið. Men talan er um stór dýr og vit eru ikki altíð harrar yvir støðuni.

- Men so eru vit hesar royndirnar ríkari, sigur hann, leggur hann afturat

Nakað av tíð

Hinvegin hevur tað eisini verið so, at merkt grind er friðað og tí kundi hon ikki avlívast fyrr enn loyvi fekst til tað av Náttúrugripa- savninum.

Men merkingin hevur alstóran vísindaligan týdn- ing og tískil gekk nakað av tíð, til loyvi fekst at avliva grindina.

Jaspur Vang heldur, at helst hava teir væntað, at tað fór at ganga at fáa grindina út aftur, tí grind- in, sum varð merkt í Vági herfyri, fekst út aftur, sjálvt um tað tók sína tí.

Men í so máta sá støðan í Hvalba út til at vera betri og hartil vóru hvalbingar eisini væl betri mannaðir.

Hann heldur, at tað verður neyðugt at finna eina aðra mannagongd, tá ið grind skal merkjast.

Í hesum sambandi ivast Jaspur Vang í mátanum, har øll grindin verður ríkin inn fyri tað um nakrir fáir hvalir skulu merkjast.

Hann heldur, at kanska er betri at taka teir hvalir- nar burtur úr, sum skulu merkjast og so fáa teir út aftur til grindina.

- Tað vísir seg, at kemur øll grindin inn at, er sera tórført at fáa hana út aftur, heldur hann.

og hóast summir teirra vóru í frokmannabúna, vóru teir rættiliga kaldir og illa fyri.

Fingu ikki loyvi

Tá ið ein grind er merkt, er hon friðað og tí kundi hval- irnir ikki avlívast, fyrr enn loyvi fekst til tað.

- Sýslumaðurin fekk boð um, hvussu støðan var, men boðini frá honum vóru, at loyvi mátti fáast frá myndug- leikunum í Havn til at avliva hvalirnar, tí at grindin var merkt og sostatt friðað.

Men loyvi til at drepa grindina kom ikki fyrr enn klokkan gekk til 23.

Tá vóru fleiri hvalir longu deyðir av sær sjálvum.

- Tað var ikki nøkur vøkur sjón at síggja hvalirnir liggja á sandinum og eg haldi ikki, at hetta var nóg væl handfar- ið, sigur hann.

- Vit hava ringan smakk í munnum av hesum, sigur Signar Olsen.

- Vit hava aldubrot og eg veit, at fara vit oman í sjóvar- málan at fáa sjógv at skola við, er nógvrur sandur í sjón- um. Onkur veit kanska betri, men eg ivist ikki í, at hvalir- nir hava fingið sand í anda- leiðina og í lunguni.

Ikki aftur

Signar Olsen væntar ikki, at nakar av grindaformonnu- num í Hvalba fara at taka slíkt arbeiði upp á seg eina- ferð afturat at merkja eina grind, soleiðis sum manna- gongdin nú er.

- Skuldi tað komið soleiðis fyri aftur, at ein grind skal merkjast, skulu teir, sum stíla fyri merkingini, eisini sjálvur vera við til at fáa grindina út aftur til havs.

- Sum grindaformenn hava vit eina stóra ábyrgd og hetta standa vit ikki modell til einaferð afturat, staðfestir hann.

- Í hesum føri fingi einki gjørt, tí teir frá Nátturu- gripasavninum fóru norður aftur, at kalla beinanvegin, merkingin var liðug og lótu tað standa til okkum at fáa grindina út aftur.

- Og tá ið tað so ikki eydn- aðist, gekk alt í verðini ov long tíð at fáa samband við teir og síðani aftur at fáa loyvi til at avliva hvalirnar.

støðuna upp, átti avgerðin um at avliva hvalirnar, at verðið tikin nóg skjótari, enn hon varð.

- Høvdu teir, sum stíl- aðu fyri merkingini, verið á staðnum og høvdu sæð støðuna við egnum eygum, høvdu teir fingið veruleika- kenda uppfatan av støðuni, heldur uppfatanin teir fingi, tá ið avgerðin skuldi takast umvegis telefon úr Havnini.

- So er eisini sannlíkt, at teir høvdu tikið eina skjótari avgerð um at avliva hvalir- nar.

- Hjá okkum, sum stóðu uppi yvir hvalunum alt kvøldið, fall tíðin pinandi long, tí vit sóu, hvørjari stóðu hvalirnir vóru í, sigur hann.

Alt ov leingi

Signar Olsen ivast eisini í um tað er rætt at reka alla grind- ina inn fyri at merkja fimm hvalir.

- Eg haldi, at tað hevði rættari at tikið fimm hvalir burtur úr og merkt teir og so latið teir farið aftur til grind- ina.

- Men vit fingi at vita, at tað hevði týdning at øll grindin var saman og tí varð øll grindin ríkin inn.

Hann heldur, at vit eiga at læra nóg av hesari støðuni, tí skal grind merkjast aftur, kann hetta ikki verða man- nagongdin.

Hatta var óheppið

Randi Jacobsen

Lívfrøðingurin Bjarni Mikkelsen á Føroya Náttúrugripasavni harmast um alt, sum hendi við grindahval- unum í Hvalba miku- kvøldið.

Hann var fegin um tilboðið frá sýslu- manninum um at sleppa at merkja grind- ina, og teir fóru suður í skjóttgangandi báti.

Væl gekk at merkja, og teir hildu tað vera best at sleppa sær norður aftur, áðrenn tað bleiv myrkt. Hann helt væl til standa, og teir vóru eisini væl mannaðir á sandinum.

Ikki fyrr enn teir vóru komnir til Kaldbaks klokkan hálgvum sjey, fekk Bjarni Mikkelsen at vita, hvussu støðan var.

Tá ið grindin í Vági varð merkt fyri góðum trimum vikum síðan, høvdu hvalirnir ongan skund at fara út aftur av fjørðinum, men hinu ferðirnar, men hinu ferðirnar fóru hvalirnir við sjógv á bak aftur til havs.

Í Hvalba var trupul- leikin, at tað var út- grunt og fjarðandi sjógvur, og tí endaðu hvalirnir á turrum.

Bjarni Mikkelsen sigur, at hann setti ikki beinleiðis forboð fyri at drepa hvalirnir, sum vóru friðaðir í tí løtu, teir vórðu merktir. Tað var samskiptið, sum gjørði, at tíðin gekk, og teir mettu um støðuna.

Avgerðin um at lata hvalirnar drepa kundi helst verið tikin fyrr.

- Hetta var alt sera óheppið, sigur Bjarni Mikkelsen, sum ásann- ar, at hvalir, sum liggja uppi á turrum ikki ha- va tað gott.

- Vit gjørdur allir eitt fyri- myndarligt arbeiði, bæði grindamenninir í Hvalba og fólkið frá Náttúrugripa- savninum. Men tað stóð ikki í okkara makt at fáa hvalir- nar avstað aftur og tí átti ein avgerð at verðið tikin beinanvegin útfrá støðu- ni, sum hon var. Og tá ið vit hugsað um hvalirnar, tók tað alt ov langa tíð at taka avgerðina, sigur Signar Olsen.